

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Elektromonter instalacji elektrycznych (741101)

Elektrycy budowlani i pokrewni

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Elektromonter instalacji elektrycznych (741101)

Elektrycy budowlani i pokrewni

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

)Elektromonter instalacji elektrycznych (741101)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [766]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	7
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie instalacji elektrycznych	10
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Eksploatacja instalacji elektrycznych	11
3.4. Kompetencje społeczne	12
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu	13
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO	14
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	14
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	15
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	16
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	17
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	17
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	17
7. SŁOWNIK POJĘĆ	20
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	20
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	22

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Elektromonter instalacji elektrycznych 741101

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Elektroinstalator.
- Elektromonter.
- Elektryk.
- Elektryk budowlany.
- Elektryk instalator.
- Instalator instalacji elektrycznych.
- Monter elektryk.
- Monter instalacji elektrycznych.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 7411 Building and related electricians.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja F – Budownictwo.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie: Sektorowy Program Operacyjny Rozwój zasobów Ludzkich (2007 r.) „Opracowanie i upowszechnienie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Tomasz Magnowski – Zespół Szkół Technicznych im. Tadeusza Kościuszki, Radom.
- Jarosław Sitek – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Jacek Szydłowski – Zespół Szkół Elektronicznych, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Hanna Całuń-Swat – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Dorota Koprowska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Roman Kraszewski – Ekspert niezależny, Radom.
- Marek Magniszewski – RARR – Podkarpacki Park Naukowo-Technologiczny, Rzeszów.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Tomasz Madej – Stowarzyszenie Elektryków Polskich Oddział Radomski, Radom.
- Aleksandra Maksimiuk – Stowarzyszenie Elektryków Polskich Oddział Białostocki, Białystok.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Elektromonter instalacji elektrycznych wykonuje, remontuje i konserwuje wszelkiego typu elektryczne instalacje niskoprądowe i siłowe, dobierając odpowiednie przewody, osprzęt instalacyjny, elektryczne urządzenia rozdzielcze i zabezpieczające niskiego napięcia.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Elektromonter instalacji elektrycznych odpowiada za montowanie oraz eksploatację instalacji elektrycznych, odgromowych, teletechnicznych, maszyn i urządzeń elektrycznych. Uruchamia instalacje elektryczne oraz dokonuje pomiarów parametrów elektrycznych instalacji. Zapewnia odpowiednie warunki eksploatacji² instalacji i elektrycznych urządzeń odbiorczych. Remontuje, konserwuje⁶ instalacje istniejące, posługując się typowymi narzędziami elektromonterskimi, przenośnymi przyrządami pomiarowymi. Może również uczestniczyć w procesie projektowania tych instalacji, wykonywania prób po montażu i naprawie⁸ oraz dokonywania oceny stanu technicznego instalacji, a także przeглядów technicznych¹³ maszyn i urządzeń elektrycznych.

Sposoby wykonywania pracy

Praca w zawodzie **elektromonter instalacji elektrycznych** polega między innymi na zgodnym z obowiązującymi przepisami i procedurami:

- wykonywaniu różnego typu instalacji elektrycznych na budowach, w budynkach od przyłączy: kucie bruzd w ścianach, przebijanie otworów w stropach, układanie i łączenie przewodów zgodnie z dokumentacją techniczną¹,
- wykonywaniu prac konserwacyjno-remontowych instalacji elektrycznych, a także dobieraniu odpowiednich przekrojów i typów przewodów w zależności od mocy zasilanych odbiorników, instalowaniu dodatkowych punktów zasilania odbiorników typu oświetleniowego i siłowego,
- diagnozowaniu stanu technicznego instalacji na podstawie oględzin, prób i pomiarów elektrycznych,
- diagnozowaniu, wyszukiwaniu i wykrywaniu uszkodzeń instalacji elektrycznych oraz dobieraniu odpowiednich zabezpieczeń w obwodach oświetleniowych i siłowych,
- montowaniu instalacji jedno- i trójfazowych,
- montowaniu rozdzielnic niskiego napięcia, tablic rozdzielczych oraz liczników energii elektrycznej,
- montowaniu oraz instalowaniu różnego typu opraw oświetleniowych oraz ich konserwacji,
- lokalizowaniu i naprawie uszkodzeń silników elektrycznych oraz przeprowadzaniu konserwacji,
- instalowaniu lub demontowaniu prostych, nieprzenośnych urządzeń elektrycznych małej i średniej mocy.

Elektromonter instalacji elektrycznych wykonując swoją pracę stosuje odpowiednie procedury, metody dotyczące:

- organizowania działań w zakresie postępowania z instalacjami elektrycznymi³, odgromowymi⁴, teletechnicznymi⁵, maszynami i urządzeniami elektrycznymi, zgodnie z zasadami i przepisami BHP, ochrony przeciwporażeniowej⁹ i przeciwpożarowej¹⁰, wymaganiami ochrony środowiska i ergonomii pracy,
- wykonywania instalacji elektrycznych, odgromowych i teletechnicznych w obiektach budowlanych na podstawie dokumentacji technicznej,
- uruchamiania instalacji elektrycznych, odgromowych i teletechnicznych w obiektach budowlanych na podstawie dokumentacji technicznej,
- montowania i uruchamiania maszyn i urządzeń elektrycznych w obiektach budowlanych na podstawie dokumentacji technicznej,
- wykonywania konserwacji instalacji elektrycznych, odgromowych, teletechnicznych, maszyn i urządzeń elektrycznych w obiektach budowlanych,
- eksploatacji instalacji elektrycznych, odgromowych, teletechnicznych w obiektach budowlanych,
- eksploatacji maszyn i urządzeń elektrycznych w obiektach budowlanych,
- planowania i organizowania pracy własnej oraz zespołu, którym kieruje zgodnie z obowiązującymi przepisami.

WAŻNE:

Elektromonter instalacji elektrycznych wykonuje pracę zgodnie z obowiązującymi przepisami eksploatacyjnymi. Dlatego powinien na bieżąco uzupełniać swoją wiedzę z tego zakresu.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. i 3.3. Kompetencje zawodowe

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Elektromonter instalacji elektrycznych wykonuje prace na poziomie gruntu, na podwyższeniu lub na wysokości, w pomieszczeniach zamkniętych lub na otwartej przestrzeni. Pomieszczenia, gdzie wykonywana jest praca, posiadają zazwyczaj oświetlenie dzienne i sztuczne oraz instalacje klimatyzacyjne. Podczas jego pracy istnieje niebezpieczeństwo porażenia prądem elektrycznym, upadku z wysokości, urazów mechanicznych oraz innych zagrożeń typowych dla prac na różnych stanowiskach. Elektromonter narażony jest także na wahania temperatury, zmiany oświetlenia, nadmierny hałas i pracę pod wpływem presji czasu.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Elektromonter instalacji elektrycznych w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- szczypce¹⁴ monterskie uniwersalne izolowane,
- szczypce płaskie izolowane,
- szczypce boczne izolowane,
- przyrząd lub narzędzia do ściągania izolacji,
- zestaw wkrętaków,
- poziomice,
- przyrządy,
- otwornice,
- piłę ręczną,
- bruzdownicę,
- nóż monterski,

- komplet kluczy płaskich,
- komplet kluczy oczkowych i nasadowych,
- prasę ręczną¹² do zagniatania końcówek kablowych,
- młotek metalowy,
- młotek gumowy,
- młot elektryczny,
- szlifierkę kątową,
- młotowiertarkę udarową,
- wkrętarke z zestawem bitów,
- wiertarkę z kompletem wiertel.

Podstawowymi przyrządami pomiarowymi dla elektromontera instalacji elektrycznych są:

- mierniki uniwersalne⁷,
- miernik do pomiaru rezystancji izolacji,
- miernik do pomiaru pętli zwarcia,
- miernik badania wyłączników różnicowoprądowych,
- miernik do pomiaru rezystancji uziemienia,
- amperomierze cęgowe prądu stałego i zmiennego.

Organizacja pracy

Elektromonter instalacji elektrycznych w zależności od miejsca pracy i wykonywanych zadań zawodowych może pracować indywidualnie lub zespołowo. Najczęściej jest to praca w zespołach minimalnie dwuosobowych. Osoby wykonujące ten zawód zwykle pracują w systemie jedno- lub dwuzmianowym, w stałych godzinach pracy. Elektromonter instalacji elektrycznych organizuje własne stanowisko pracy z uwzględnieniem przepisów BHP, ochrony przeciwpożarowej, ochrony przeciwporażeniowej, ochrony środowiska oraz zasad ergonomii. Stanowiska pracy związane z eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych wytwarzających, przesyłających i zużywających energię elektryczną wymagają posiadania stosownego świadectwa kwalifikacyjnego.

Elektromonter instalacji elektrycznych może również prowadzić własną działalność gospodarczą ukierunkowaną na montaż, uruchamianie i eksploatację instalacji elektrycznych, odgromowych, teletechnicznych, maszyn i urządzeń elektrycznych w obiektach budowlanych.

WAŻNE:

Prace zagrażające zdrowiu lub życiu wykonują co najmniej dwie osoby w celu asekuracji. Nie jest wymagane, aby jedna z nich posiadała świadectwo kwalifikacyjne, uprawniające do wykonywania prac na stanowisku dozoru. Może to jednak wynikać z przepisów dotyczących organizacji bezpiecznej pracy przy urządzeniach energetycznych.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Praca w zawodzie **elektromonter instalacji elektrycznych** należy do prac ciężkich. Wymaga ona bardzo często ręcznego przenoszenia różnych materiałów. Specyfiką jest wykonywanie prac w ciągłym ruchu, również w pozycji wymuszonej. Elektromonter instalacji elektrycznych jest narażony na zagrożenia związane z pracą z elektronarzędziami i pod wpływem presji czasu, w zmiennych warunkach klimatycznych.

Podczas swojej pracy elektromonter instalacji elektrycznych narażony jest na niebezpieczeństwo:

- porażenia prądem elektrycznym,
- poparzenia substancjami żrącymi,
- uszkodzeń ciała podczas użycia narzędzi,
- upadku z wysokości podczas prac na wysokościach,
- urazu elementami ruchomymi i luźnymi, ostrymi i wystającymi,
- związane z przemieszczaniem się (śliskie powierzchnie, schody, drabiny, pomosty).

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **elektromonter instalacji elektrycznych** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- sprawność układu mięśniowego,
- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność narządów równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- ostrość słuchu,
- czucie dotykowe,
- powonienie,
- brak lęku wysokości,
- zmysł równowagi;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- uzdolnienia techniczne,
- zdolność współdziałania,
- współdziałanie i współpraca w zespole (grupie),
- łatwość przerzucania się z jednej czynności na drugą,
- rozumowanie logiczne;

w kategorii cech osobowościowych

- dokładność,
- samodzielność i samokontrola,
- odpowiedzialność,
- dbałość o jakość pracy,
- gotowość podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- wytrwałość,
- cierpliwość,
- gotowość do pracy w nieprzyjemnych (różnych) warunkach środowiskowych.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **elektromonter instalacji elektrycznych** wymagana jest prawidłowa koordynacja wzrokowo-ruchowa, sprawność układu kostno-mięśniowego, które są niezbędne przy wykonywaniu instalacji elektrycznych. Przeciwwskazania obejmują: lęk wysokości, daltonizm, wady wzroku niepoddające się korekcji, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej oraz równowagi.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **elektromonter instalacji elektrycznych** preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) o profilu elektrycznym lub elektroenergetycznym, np. w zawodzie pokrewnym elektryk lub tytuły czeladnika i mistrza uzyskane podczas rzemieślniczego przygotowania zawodowego w zawodzie elektryk.

Elektromonter instalacji elektrycznych powinien posiadać świadectwo kwalifikacyjne dla osób zajmujących się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci energetycznych.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Dodatkowym atutem przy zatrudnieniu **elektromontera instalacji elektrycznych** jest posiadanie:

- świadectwa potwierdzającego kwalifikację EE.05 Montaż, uruchamianie i konserwacja instalacji, maszyn i urządzeń elektrycznych (wyodrębnioną w zawodzie elektryk), po zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną,
- świadectwa czeladniczego i dyplomu mistrzowskiego w zawodzie pokrewnym elektryk, nadawanych w ramach rzemieślniczego przygotowania zawodowego, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze,
- certyfikatów potwierdzających udział w szkoleniach i nabycie umiejętności w zakresie nowoczesnych rozwiązań instalacji elektrycznych, odgromowych i teletechnicznych,
- prawa jazdy odpowiedniej kategorii,
- uprawnień specjalistycznych do obsługi maszyn i urządzeń elektrycznych,
- świadectw kwalifikacyjnych uprawniających do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku dozoru i/lub eksploatacji (w zakresie obsługi, konserwacji, remontów, montażu, kontrolno-pomiarowym) dot. urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych o napięciu nie wyższym niż 1 kV. Uprawnienia D pozwalają na objęcie stanowiska brygadzisty.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Elektromonter instalacji elektrycznych może:

- pracować fizycznie, realizując zadania związane z montażem, uruchamianiem oraz eksploatacją instalacji elektrycznych, odgromowych, teletechnicznych, maszyn i urządzeń elektrycznych,
- uzupełniać swoją wiedzę w formach pozaszkolnych na kwalifikacyjnych kursach zawodowych w zakresie kwalifikacji EE.05 Montaż, uruchamianie i konserwacja instalacji, maszyn i urządzeń elektrycznych, wyodrębnionej w zawodzie elektryk. Po potwierdzeniu tej kwalifikacji przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną może uzupełnić swoje kwalifikacje na kwalifikacyjnym kursie zawodowym w zakresie kwalifikacji EE.26 Eksploatacja maszyn, urządzeń i instalacji elektrycznych oraz uzupełnić wykształcenie ogólne i uzyskać tytuł technika elektryka,
- uzyskać świadectwo dojrzałości dające możliwość kształcenia na studiach wyższych na wydziałach elektrycznych,

- doskonalić umiejętności, uczestnicząc w branżowych szkoleniach, konferencjach, jak również warsztatach tematycznych dotyczących instalacji elektrycznych, odgromowych, teletechnicznych, maszyn i urządzeń elektrycznych,
- uzyskać awans na stanowiska kierownicze posiadając odpowiednie doświadczenie zawodowe oraz predyspozycji do kierowania małymi zespołami,
- rozszerzać swoje kompetencje zawodowe poprzez podejmowanie kształcenia i/lub szkolenia w zawodach pokrewnych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **elektromonter instalacji elektrycznych** nie ma bezpośredniej możliwości potwierdzania oraz walidacji kompetencji zawodowych w edukacji formalnej.

Istnieje możliwość potwierdzenia kompetencji w:

- zawodzie szkolnym pokrewnym elektryk w zakresie kwalifikacji EE.05 Montaż, uruchamianie i konserwacja instalacji, maszyn i urządzeń elektrycznych (egzamin potwierdzający kwalifikację organizują Okręgowe Komisje Egzaminacyjne),
- zawodzie rzemieślniczym elektryk (egzamin organizują Izby Rzemieślnicze),
- edukacji pozaformalnej, np. uzyskanie świadectwa kwalifikacyjnego dla osób zajmujących się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci energetycznych (kursy i egzaminy prowadzą stowarzyszenia branżowe).

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **elektromonter instalacji elektrycznych** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik elektryk ^s	311303
Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej ^s	311930
Monter urządzeń energetyki odnawialnej	712614
Elektromonter reklam świetlnych	741102
Elektryk ^s	741103
Elektryk budowlany	741104
Elektromechanik elektrycznych przyrządów pomiarowych	741202
Elektromonter (elektryk) zakładowy	741207

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **elektromonter instalacji elektrycznych** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Wykonywanie instalacji elektrycznych (w tym teletechnicznych i odgromowych) zgodnie z dokumentacją techniczną.
- Z2 Kontrolowanie jakości wykonywanych prac, w tym kontrolowanie prawidłowości działania instalacji; usuwanie usterek po montażu.
- Z3 Przygotowywanie instalacji elektrycznej do odbioru.
- Z4 Wykonywanie kontroli stanu technicznego istniejących instalacji elektrycznych.

Z5 Konserwowanie i naprawa instalacji elektrycznych.

Z6 Wykonywanie prac montersko-ślusarskich i budowlanych (w tym naprawczych) w trakcie realizacji prac eksploatacyjnych.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie instalacji elektrycznych

Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie instalacji elektrycznych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Wykonywanie instalacji elektrycznych (w tym teletechnicznych i odgromowych) zgodnie z dokumentacją techniczną	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony przeciwporażeniowej, ochrony środowiska oraz ergonomii podczas wykonywania instalacji elektrycznych; Symbole stosowane w dokumentacjach technicznych dotyczących instalacji elektrycznych; Normy, przepisy i wytyczne dotyczące wykonywania instalacji elektrycznych; Zasady i metody budowy instalacji elektrycznych; Osprzęt, narzędzia stosowane podczas wykonywania instalacji elektrycznych; Metody doboru właściwych narzędzi do wykonywanych czynności monterskich przy montażu instalacji elektrycznych; Zasady i metody wykonywania połączeń instalacji elektrycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ochrony przeciwporażeniowej, ochrony środowiska oraz ergonomii w trakcie wykonywania instalacji elektrycznej; Stosować obowiązujące normy i przepisy w zakresie wykonywania instalacji elektrycznych w obiektach budowlanych; Rozróżniać elementy, podzespoły i urządzenia stosowane przy montażu i eksploatacji instalacji elektrycznych na podstawie ich wyglądu zewnętrznego, oznaczeń i cech fizycznych; Odczytywać schematy ideowe, blokowe i montażowe oraz rysunki warsztatowe podczas montażu instalacji elektrycznych; Posługiwać się dokumentacją techniczną instalacji elektrycznych; Dobierać przewody, osprzęt, narzędzia oraz metody właściwe dla wykonywania różnych rodzajów instalacji elektrycznych; Wykonywać instalacje elektryczne; Wykonywać <u>połączenia elektryczne</u>¹¹ instalacji elektrycznych z zastosowaniem różnych technik łączenia i narzędzi.

Z2 Kontrolowanie jakości wykonywanych prac, w tym kontrolowanie prawidłowości działania instalacji; usuwanie usterek po montażu	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady kontroli jakości prac instalatorskich; Metody lokalizowania i usuwania usterek w instalacji elektrycznej po montażu. 	<ul style="list-style-type: none"> Kontrolować połączenia <u>układów elektrycznych</u>¹⁵ i mechanicznych (śrubowe zaciskowe i lutowane) podczas prac instalatorskich; Lokalizować usterki w instalacjach elektrycznych po montażu; Usuwać usterki w instalacjach elektrycznych po montażu; Sprawdzać poprawność i zgodność z dokumentacją techniczną wykonanych instalacji elektrycznych (w tym teletechnicznych i odgromowych); Sprawdzać działanie elementów instalacji elektrycznej; Oceńać jakość wykonywanych prac po montażu.

Z3 Przygotowywanie instalacji elektrycznej do odbioru	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady i metody przygotowania instalacji elektrycznej do uruchomienia; • Budowę przyrządów pomiarowych i metody pomiaru wielkości elektrycznych; • Zasady sprawdzania poprawności zainstalowania odbiorników w instalacji elektrycznej po montażu; • Zasady i metody sprawdzania wykonanej instalacji elektrycznej; • Zawartość dokumentacji niezbędnej do uruchomienia i odbioru instalacji elektrycznej (w tym zakres kontroli stanu technicznego instalacji elektrycznej). 	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzać oględziny instalacji elektrycznej po montażu; • Posługiwać się miernikami wielkości elektrycznych; • Stosować metody pomiaru parametrów instalacji elektrycznych; • Sprawdzać poprawność zainstalowania odbiorników i elementów instalacji elektrycznej; • Sprawdzać poprawność działania instalacji elektrycznej; • Przygotowywać instalację do przeprowadzenia kontroli stanu technicznego instalacji elektrycznej; • Przygotowywać dokumentację techniczną do uruchomienia i odbioru instalacji elektrycznej.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Eksploatacja instalacji elektrycznych

Kompetencja zawodowa Kz2: Eksploatacja instalacji elektrycznych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Wykonywanie kontroli stanu technicznego istniejących instalacji elektrycznych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych do 1 kV; • Zasady doboru przyrządów pomiarowych do kontroli stanu technicznego instalacji elektrycznych; • Zasady kontroli stanu technicznego instalacji elektrycznych; • Zasady i metody wykonywania pomiarów parametrów elektrycznych instalacji elektrycznych i skuteczności ochrony przeciwporażeniowej; • Zasady i metody dokonywania oględzin i prób instalacji elektrycznych; • Zasady wypełniania dokumentacji po wykonaniu kontroli stanu technicznego instalacji elektrycznych; • Wymagania dotyczące parametrów instalacji i urządzeń elektrycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eksploatować urządzenia, instalacje i sieci elektroenergetyczne o napięciu nieprzekraczającym 1 kV; • Dobierać przyrządy pomiarowe do kontroli stanu technicznego instalacji elektrycznych; • Kontrolować stan techniczny instalacji elektrycznych; • Posługiwać się aparaturą pomiarową przy kontroli stanu technicznego instalacji elektrycznych; • Wykonywać kontrolę stanu technicznego instalacji elektrycznych; • Dokonywać oględzin i prób instalacji elektrycznych; • Wypełniać dokumentację po wykonaniu kontroli stanu technicznego instalacji elektrycznych zgodnie z wymogami; • Dokonywać oceny wyników pomiarów parametrów elektrycznych instalacji i urządzeń na podstawie wymagań zawartych w dokumentacji technicznej i normach.

Z5 Konserwowanie i naprawa instalacji elektrycznych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Rodzaje usterek i przyczyny nieprawidłowej pracy instalacji elektrycznych; Metody lokalizowania usterek w eksploatowanej instalacji elektrycznej; Sposoby posługiwania się aparaturą kontrolno-pomiarową podczas lokalizacji i naprawy usterek; Metody usuwania usterek w eksploatowanej instalacji elektrycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> Diagnostować stan instalacji elektrycznej; Posługiwać się aparaturą kontrolno-pomiarową podczas lokalizacji i naprawy usterek; Lokalizować usterki w instalacjach elektrycznych; Demontować urządzenia i osprzęt w instalacjach elektrycznych; Kontrolować połączenia układów elektrycznych i mechanicznych (śrubowe zaciskowe i lutowane) podczas usuwania usterek; Usuwać usterki w urządzeniach i osprzęcie w instalacjach elektrycznych; Montować urządzenia i osprzęt w instalacjach elektrycznych po naprawie; Sprawdzać poprawność i zgodność z dokumentacją techniczną naprawianych instalacji elektrycznych (w tym teletechnicznych i odgromowych); Sprawdzać poprawność działania instalacji elektrycznej po naprawie.

Z6 Wykonywanie prostych prac montersko-ślusarskich i budowlanych (w tym naprawczych) w trakcie realizacji prac eksploatacyjnych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i metody wykonywania prac montersko-ślusarskich i budowlanych (w tym naprawczych) podczas eksploatacji instalacji elektrycznych; Sposoby doboru odpowiednich narzędzi do prac montersko-ślusarskich i budowlanych (w tym naprawczych) podczas eksploatacji instalacji elektrycznych; Zasady i metody napraw elektronarzędzi i maszyn elektrycznych używanych podczas prac eksploatacji instalacji elektrycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Posługiwać się dokumentacją techniczno-ruchową maszyn i urządzeń elektrycznych; Wykonywać połączenia układów elektrycznych i mechanicznych (śrubowe, zaciskowe i lutowane); Dobierać odpowiednie narzędzia do prac montersko-ślusarskich i budowlanych (w tym naprawczych) podczas eksploatacji instalacji elektrycznych; Naprawiać elektronarzędzia i maszyny elektryczne oraz inne urządzenia elektryczne używane podczas prac eksploatacji instalacji elektrycznych.

3.4. Kompetencje społeczne

Pracownik w zawodzie **elektromonter instalacji elektrycznych** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

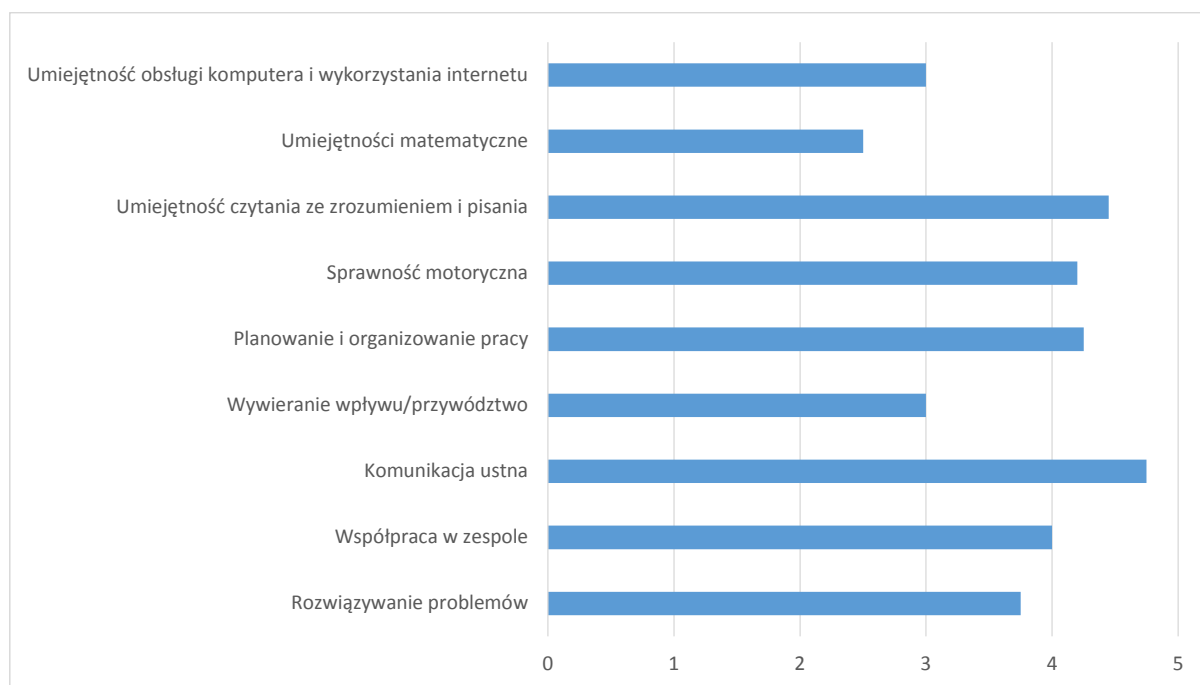
W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań (bezpieczeństwo i zdrowie ludzi) oraz za powierzone urządzenia i narzędzia wykorzystywane na stanowisku pracy.
- Ponoszenia odpowiedzialności za wykonanie i przeprowadzenie pomiarów wielkości elektrycznych kontrolnych oraz odbiorczych instalacji elektrycznych nowych i remontowanych.

- Dokonywania racjonalnej oceny zagrożenia zdrowia i życia oraz podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia wynikającego z pracy podczas montażu i eksploatacji instalacji elektrycznych.
- Funkcjonowania w zespole pracowniczym w różnych miejscach i na stanowiskach pracy elektromontera instalacji elektrycznych.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami.
- Podnoszenia kompetencji zawodowych w kontekście zmian prawnych i nowych rozwiązań technologiczno-organizacyjnych właściwych dla montażu instalacji elektrycznych.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **elektromonter instalacji elektrycznych**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **elektromonter instalacji elektrycznych**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **elektromonter instalacji elektrycznych** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Elektromonter instalacji elektrycznych może znaleźć pracę zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym. Elektromonter instalacji elektrycznych pracuje w różnych gałęziach gospodarki. Jego miejscem pracy są zakłady przemysłowe, produkcyjne, montażowe, instalacyjne lub usługowe, a także firmy eksploatujące maszyny, urządzenia czy instalację elektryczną.

Typowe stanowiska pracy dla elektromontera instalacji elektrycznych to: elektryk, konserwator urządzeń sieciowych, brygadzysta.

Do wykonywania pracy przy urządzeniach elektrycznych, niezależnie od stanowiska, konieczne jest uzyskanie przez elektromontera instalacji elektrycznych świadectwa kwalifikacyjnego eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych oraz ukończenie kursów BHP. Świadectwo kwalifikacyjne w zakresie eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych odpowiedniego napięcia uzyskuje się po zdaniu egzaminu przed właściwą komisją egzaminacyjną.

Elektromonter instalacji elektrycznych jest zawodem poszukiwanym na rynku pracy. Szczegółowe informacje i statystyki dotyczące zapotrzebowania rynku pracy na elektromontera instalacji elektrycznych można znaleźć na stronach internetowych zamieszczonych poniżej.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometr.zawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porpp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu edukacji zawodowej w Polsce nie prowadzi się kształcenia w zawodzie **elektromonter instalacji elektrycznych** w formach szkolnych.

Wykształcenie potrzebne do wykonywania zawodu oferują:

- branżowe szkoły I stopnia w zawodzie pokrewnym elektryk,
- system rzemieślniczego przygotowania zawodowego w zawodzie pokrewnym elektryk.

Osoby dorosłe mogą uczestniczyć w kwalifikacyjnych kursach zawodowych w zakresie kwalifikacji: EE.05 Montaż, uruchamianie i konserwacja instalacji, maszyn i urządzeń elektrycznych oraz EE.26 Eksploatacja maszyn, urządzeń i instalacji elektrycznych, które oferują:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Potwierdzenie kompetencji w zakresie ww. kwalifikacji prowadzą (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

W ramach nauki zawodu w systemie kształcenia rzemieślniczego, po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminów, można uzyskać tytuł czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie pokrewnym elektryk. Potwierdzenie kompetencji odbywa się w wyniku egzaminu zawodowego organizowanego przez Izby Rzemieślnicze.

Elektromonter instalacji elektrycznych może uzyskać wykształcenie wyższe – po uprzednim uzyskaniu wykształcenia średniego i zdaniu egzaminu maturalnego oraz ukończeniu studiów na kierunku np. elektrotechnika.

Szkolenie

Szkolenia i kursy doszkalające m.in. z zakresu wykonywania instalacji elektrycznych, przygotowania do odbioru i pomiarów parametrów, dla osób pracujących w zawodzie **elektromonter instalacji elektrycznej**, organizują:

- pracodawcy w ramach wewnętrznych szkoleń,
- instytucje szkoleniowe,
- prywatne firmy komercyjne,
- stowarzyszenia i uprawnione organizacje branżowe (np. Stowarzyszenie Elektryków Polskich).

Zakres tematyczny szkoleń obejmuje np.:

- uzyskanie świadectwa kwalifikacyjnego dla osób zajmujących się eksploatacją urządzeń instalacji i sieci do 1 kV,
- rozwiązania w dziedzinie ochrony przeciwporażeniowej,
- nowoczesne rozwiązania aparatów elektrycznych, odgromowych, teletechnicznych, maszyn i urządzeń elektrycznych.

Z reguły organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) osób pracujących w zawodzie **elektromonter instalacji elektrycznych** zawiera się z reguły w przedziale od 3000 zł do 4550 zł brutto miesięcznie. Średni poziom wynagrodzeń to około 3850 zł brutto miesięcznie.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód elektromonter instalacji elektrycznych uzależniony jest od:

- szczegółowego zakresu zadań na stanowisku,
- wykształcenia i stażu pracy osoby ubiegającej się o pracę,
- sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- wielkości i kapitału firmy,
- liczby przedsiębiorstw zatrudniających elektryków budowlanych, działających na danym terenie,
- regionu zatrudnienia,
- wielkości aglomeracji.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **elektromonter instalacji elektrycznych** możliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

Zawód elektromonter instalacji elektrycznych może być wykonywany przez osoby z niepełnosprawnością w zakresie:

- niewielkiej dysfunkcji narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada może być skorygowana szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi (w pracy na wysokości tylko soczewki kontaktowe), które zapewnią ostrość widzenia,
- dysfunkcji narządu słuchu (03-L), jeśli osoby słabo słyszące stosują aparaty słuchowe.

Warunkiem niezbędnym jest dostosowanie organizacyjnych i technicznych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością.

WAŻNE

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10. 2018 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 755, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1202, z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 620, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1-8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 marca 2013 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych (Dz. U. poz. 492).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 roku w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz. U. Nr 89, poz. 828, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1422, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 sierpnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych (Dz. U. Nr 74, poz. 836, z późn. zm.).
- PN-HD 60364-4-43:2012 Instalacje elektryczne niskiego napięcia – Część 4–43: Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa – Ochrona przed prądem przetężeniowym.
- PN-HD 60364-5-534:2012 Instalacje elektryczne niskiego napięcia – Część 5–53: Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego – Odłączanie izolacyjne, łączenie i sterowanie – Sekcja 534: Urządzenia do ochrony przed przepięciami.
- PN-HD 60364-7-714:2012 Instalacje elektryczne niskiego napięcia – Część 7–714: Wymagania dotyczące specjalnych instalacji lub lokalizacji – Instalacje oświetlenia zewnętrznego.
- PN-HD 60364-7-701:2010/A11:2012 Instalacje elektryczne niskiego napięcia – Część 7–701: Wymagania dotyczące specjalnych instalacji lub lokalizacji – Pomieszczenia wyposażone w wannę lub prysznic.
- PN-HD 60364-5-52:2011 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych – Część 5–52: Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego – Przewodowanie.
- PN-HD 60364-5-54:2011 Instalacje elektryczne niskiego napięcia – Część 5–54: Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego – Układy uziemiające i przewody ochronne.
- PN-HD 60364-7-704:2010 Instalacje elektryczne niskiego napięcia – Część 7–704: Wymagania dotyczące specjalnych instalacji lub lokalizacji – Instalacje na terenie budowy i rozbiórki.
- PN-HD 60364-1:2010 – Instalacje elektryczne niskiego napięcia – Część: 1 Wymagania podstawowe, ustalenie ogólnych charakterystyk, definicje.
- PN-HD 60364-4-41:2009 Instalacje elektryczne niskiego napięcia – Część 4–41: Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa – Ochrona przed porażeniem elektrycznym.
- PN-IEC 60050-826:2007 Międzynarodowy słownik terminologiczny elektryki – Część 826: Instalacje elektryczne.

- PN-IEC 60364-5-523:2001 Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych – Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego – Obciążalność prądowa długotrwała przewodów.

Literatura branżowa:

- Boczkowski A.: Wymagania techniczne dla instalacji elektrycznych niskiego napięcia w budynkach. Dom Wydawniczy Medium, Warszawa 2008.
- Jabłoński W.: Instalacje elektryczne w budownictwie. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2008.
- Kołodziejczyk S.: Instalacje elektryczne. Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 2016.
- Lenartowicz R.: Instalacje elektryczne na terenie budowy. Instytut Techniki Budowlanej, Warszawa 2010.
- Markiewicz H.: Instalacje elektryczne. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, Warszawa 2012.
- Markiewicz H.: Urządzenia elektroenergetyczne. Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, Warszawa 2008.
- Musiał E.: Instalacje i urządzenia elektroenergetyczne. Wydanie VI. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2008.
- Niestępski S., Parol M., Pasternakiewicz J., Wiśniewski T.: Instalacje elektryczne. Budowa, projektowanie i eksploatacja. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2005.
- Orlik W.: Badania i pomiary elektroenergetyczne dla praktyków. Wydawnictwo „KaBe”, Krosno 2011.
- Orlik W.: Egzamin kwalifikacyjny elektryka w pytaniach i odpowiedziach. Wydawnictwo „KaBe”, Krosno 2014.
- Skiepmo E.: Instalacje przeciwpożarowe. Dom Wydawniczy Medium, Warszawa 2009.
- Wiatr J., Boczkowski A., Orzechowski M.: Ochrona przeciwporażeniowa oraz dobór przewodów i ich zabezpieczeń w instalacjach elektrycznych niskiego napięcia. Dom Wydawniczy Medium, Warszawa 2010.
- Wiatr J., Orzechowski M.: Poradnik projektanta elektryka. Wydanie IV. Dom Wydawniczy Medium, Warszawa 2010.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informatory o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje zawodowe: <https://cke.gov.pl/egzamin-zawodowy/egzamin-zawodowy-formula-2017/informatory/informatory-2>
- Polski Komitet Normalizacyjny: <https://www.pkn.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystembhp.pl>
- Portal Stowarzyszenia Elektryków Polskich: <https://sep.com.pl>
- Portal Stowarzyszenia Polskich Energetyków: <http://www.spe.org.pl>
- Portal wiedzy o BHP Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy – www.ciop.pl
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Związek Rzemiosła Polskiego - Wykaz standardów egzaminacyjnych: <https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Dokumentacja techniczna	Dokumentacja techniczna, zbiór dokumentów opisujących obiekt techn. oraz działania umożliwiające jego wyprodukowanie (dokumentacja konstrukcyjna i technologiczno-produkcyjna), eksploatację i obsługę (d.t. ruchowa) a także niekiedy kasację (złomowanie, rozbiórkę) i odzyskiwanie surowców (dokumentacja recyklingu); może zawierać rysunki, schematy, wykresy, nomogramy itp. oraz dokumenty tekstowe – obliczenia, wykazy, instrukcje, specyfikacje techn. często w formie tabel. Zakres i skład d.t. zależy od rodzaju wyrobu.	Encyklopedia PWN: https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/dokumentacja-techniczna;3893488.html [dostęp: 31.10.2018]
2	Eksploatacja	Ciąg działań, procesów i zjawisk związanych z wykorzystywaniem obiektów technicznych przez człowieka i obejmujący przedział czasu od chwili wyprodukowania maszyny do momentu jej likwidacji.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Legutko S.: Eksploatacja maszyn. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2007, s. 14
3	Instalacja elektryczna	Układ przewodów i kabli w budynku wraz ze sprzętem i osprzętem elektroinstalacyjnym, urządzeniami, aparaturą rozdzielczą i sterowniczą, układem pomiarowo-rozliczeniowym, urządzeniami zabezpieczającymi i ochronnymi oraz uziemieniami.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 sierpnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych (Dz. U. Nr 74, poz. 836, z późn. zm.) http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20102391597/O/D20101597.pdf [dostęp: 31.10.2018]
4	Instalacja odgromowa	Zespół elementów konstrukcyjnych budynku i elementów zainstalowanych na budynku, odpowiednio połączonych, wykorzystywanych do ochrony odgromowej.	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 sierpnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych (Dz. U. Nr 74, poz. 836, z późn. zm.) http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20102391597/O/D20101597.pdf [dostęp: 31.10.2018]

5	Instalacja teletechniczna	Zespół elementów wchodzących w skład instalacji alarmowej, domofonowej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.e-instalacje.pl/sloownik/instalacja-teletechniczna [dostęp: 31.10.2018]
6	Konserwacja	Zespół zabiegów mających na celu utrzymanie instalacji elektrycznej, odgromowej, teletechnicznej, maszyn i urządzeń elektrycznych w dobrym stanie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Legutko S.: Eksploatacja maszyn. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2007, s. 14
7	Miernik uniwersalny	Przyrząd pomiarowy służący do pomiaru określonej wielkości fizycznej, np. napięcia elektrycznego, natężenia prądu elektrycznego, mocy, rezystancji.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/miernik.html [dostęp: 31.10.2018]
8	Naprawa	Zespół czynności polegających na przywróceniu wartości użytkowej obiektu uszkodzonego	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Legutko S.: Eksploatacja maszyn. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2007, s. 14
9	Ochrona przeciwporażeniowa	Zespół środków technicznych, które mają za zadanie zapewnienie bezpieczeństwa człowieka podczas pracy z maszynami i urządzeniami będącymi pod napięciem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Orlik W.: Badania i pomiary elektroenergetyczne dla praktyków. Wydawnictwo „KaBe”, Krosno 2011
10	Ochrona przeciwpożarowa	Przedsięwzięcia mające na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem.	Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 620, z późn. zm.) http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19910810351/U/D19910351Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
11	Połączenia elektryczne	Połączenia elementów instalacji elektrycznych zapewniające przepływ prądu elektrycznego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/polaczenie-elektryczne;4009590.html [dostęp: 31.10.2018]
12	Praska ręczna	Narzędzie służące do zaprasowywania końcówek przewodów i kabli.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://erko.pl/zaciskarka-do-kabli/ https://el12.pl/praski-do-kabli-i-przewodow,k1711 [dostęp: 31.10.2018]

13	Przeгляд techniczny	Zespół działań polegających na regulacji, usuwaniu drobnych usterek maszyn i urządzeń elektrycznych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://ibpe.pl/prze-glady-i-pomiary-elektryczne/?gclid=EAlaIQobChMIq_nRtae84AIVU-WaCh0tzAVCEAAYASAAEgIHTvD_BwE http://www.e-instalacje.pl/a/instalacje-elektryczne-pod-kontrola-pamietaj-o-prze-gladach-instalacji-5786.html https://www.prawo.pl/kadry/prze-glady-instalacji-elektrycznej-jak-czesto-przepisy,187702.html [dostęp: 31.10.2018]
14	Szczypce	Narzędzie służące do obróbki ręcznej oraz chwytania i przytrzymywania niewielkich elementów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.narzedziak.pl/category/narzedzia-reczne-szczypce https://profitechnik.pl/szczypce-kleszcze-obcegi/ https://www.castorama.pl/inspiracje-i-porady/narzedzia-i-artykuly/narzedzia-reczne/szczypce/segera/szczypce-rodzaje-zastosowanie-i-zalety.html [dostęp: 31.10.2018]
15	Układy elektryczne	Są to zespoły elementów, które zapewniają przepływ prądu elektrycznego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Orlik W.: Egzamin kwalifikacyjny elektryka w pytaniach i odpowiedziach. Wydawnictwo „KaBe”, Krosno 2014

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.